

# Եղեգնաձորի Հովհաննես Հովհաննիսյանի անվան թիվ 2 հիմնական դպրոց

## ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Թեմա՝ Ուսուցչի համագործակցությունը սովորողների ծնողների կամ նրանց օրինական ներկայացուցիչների հետ՝ սովորողների կրթության կիսագնահատման և ընտանեկան դաստիարակության հարցերում

Ուսուցիչ՝ Եվա Հարությունյան

Ղեկավար՝ Ա. Խալաթյան

Եղեգնաձոր 2023

## Բովանդակություն

Ներածություն.....	3
Գլուխ 1: ԾՆՈՂԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐԻ ԴԵՐՆ ՈՒ.....	5
ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ.....	5
ԳԼՈՒԽ 2: ՈՒՍՈՒՑԻՉ – ԾՆՈՂ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ԿԻՐԱՌՄԱՄԲ.....	14
Ե Ջ Ր Ա Կ Ա Ց ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն.....	17
ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ.....	18

## Ներածություն

**<<Ինձ ասա, թե ինչ տրամադրություններ են գերակշռում երեխաների մտքում, եւ ես քեզ կասեմ հաջորդ սերնդի բնավորության մասին>>:  
Է. Բերկ**

Դպրոցի և ընտանիքի համագործակցությունը նպատակապես և երկարատև աշխատանք է, որն ամենից առաջ ենթադրում է ընտանիքի, երեխայի ընտանեկան դաստիարակության պայմանների ու յուրահասկությունների բազմակողմանի և համակարգված ուսումնասիրություն: Այդ երկու ինստիտուտների համագործակցությունը և փոխներգործությունը մանկավարժական գործընթացի բոլոր փուլերում պետք է կազմակերպվեն պլանավորված ու համակարգված ձևով: Ծնողները և ուսուցիչները նույն երեխաների դաստիարակներն են: Հետևաբար կրթությունը արդյունավետ կլինի միայն նրանց համագործակցության պայմաններում, երբ ձևավորվեն դաստիարակության գործընթացի միասնական նպատակներ, ձգտումներ ու հայացքներ, համատեղ ուժերով մշակվեն դաստիարակչական խնդիրներն ու դրանց լուծման ուղիները:

### **Հետազոտական աշխատանքիս նպատակն է՝**

1. ողջ հասարակության կրթադաստիարակչական մակարդակի բարձրացմանն ուղղված աշխատանքներ,
2. ընտանիքի կրթական մայարդակի բարձրացմանն ուղղված աշխատանքներ, ընտանիքում դաստիարակչական աշխատանքների ու ձևերի շտկում,
3. սովորողի ուսման, դաստիարակության հարցերում ընտանիքի, դպրոցի, հասարակության պատասխանատվության բարձրացում, դպրոցի, ընտանիքի, հասարակության զարգացման տեսանկյունից, կարևորագույն նպատակ է համարվում, սովորողի կրթության, զարգացման և դաստիարակության որակների բարձրացման ՝ ծնողների ներգրավվածության աստիճանի բարձրացմանը:

### **Հետազոտական աշխատանքիս խնդիրն է՝**

ուսումնասիրել և բացահայտել ուսուցչի և սովորողի ծնողի փոխադարձ համագործակցության ընթացքում առաջացող դժվարությունները, առաջարկել նոր լուծումներ, որովհետև հաճախ են

ծնողները ստանձնում միայն դիտորդի դերը: Շատ ճկուն ու հմուտ պետք է լինի մանկավարժը, որպեսզի կարողանա ծնողին դարձնել իր խորհրդատուն, համախոհը և գործընկերը: Ակնհայտ է, որ կրթադաստիարակչական գործընթացի իրականացման գլխավոր մասնակիցները դպրոցն ու ընտանիքն են:

Հենց այս հարցերում է, որ պետք է պահպանել ուսուցիչ-ծնող սերտ կապը, որպեսզի սովորողը հասնի ուսումնական առաջադիմության առավելագույնին: Այժմ մանրամասն ուսումնասիրենք ծնող-ուսուցիչ փոխադարձ համագործակցության և կապի մի քանի ձևեր: Դրանցից են

□ Ծնողական ժողովներ

□ Հեռախոսակապ

□ Էլեկտրոնային հաղորդակցություն

Հետազոտական աշխատանքս կատարել եմ սեփական դիտարկումների հիման վրա և վերլուծության մեթոդով:

## **Գլուխ 1: ԾՆՈՂԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐԻ ԴԵՐՆ ՈՒ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ**

Դպրոցականի դաստիարակությունն ու կրթությունը սկսվում է իր ապրած միջավայրի սոցիալական փորձի, ընդունված վարքագծի կանոնների, փոխհարաբերությունների, հասարակության մասին պարզագույն գիտելիքների, բարոյական արժեքների, կյանքի մասին նախնական հայացքների յուրացմամբ, որոնց շնորհիվ նա օրըստօրե բացահայտում է իրեն ու իր շրջապատը, սկսում է գիտակցել իր պատկանելիությունն ընտանիքին, դպրոցին, քաղաքին ու հայրենիքին: Հենց այդ միջավայրն է, որ երեխային ստիպում է դրսևորել արժանավայել պահվածք, հարգի մարդու հիմնարար իրավունքներն ու ազատությունը, լինի մարդասեր, հանդուրժող, դրսևորի աշխատասիրություն, հնարամտություն, նպատակադրվածություն և գնահատի սեփական և այլոց աշխատանքը: Մակայն նշված որակները ժամանակակից դպրոցականի մեջ ձևավորելը հնարավոր է միայն դպրոցի և ընտանիքի փոխհամաձայնեցված գործելակերպի ու արդյունավետ համագործակցության պարագայում, երբ առկա է փոխադարձ հարգանքի, աջակցության, միմյանց նկատմամբ վստահության, համբերատարության ու հանդուրժողականության մթնոլորտ: Հայտնի է, որ դպրոցականի սոցիալականացումն առավելապես իրականանում է երկու հաստատություններում՝ ընտանիքում և դպրոցում: Ընտանիքն է երեխային փոխանցում իր ազգի սոցիալ-պատմական փորձը, բարոյական արժեքները, ավանդույթներն ու սովորույթները, իր ամենօրյա գործելակերպով, դատողություններով սովորեցնում շրջապատի նկատմամբ լինել բարյացկամ, գլխասիրտ, վարժեցնում է հասարակության մեջ ընդունված կանոններին:

Այնուամենայնիվ ժամանակակից հասարակության մեջ երեխաները և՛ ընտանիքներում և՛ դպրոցներում պիտի ստանան միասնական ու ներդաշնակ դաստիարակություն: Ոչ՝ ծնողները, ոչ՝ ուսուցիչները չեն կարող մեկուսացված փոխանցել այն բոլոր գիտելիքները, հմտությունները և արժեքները, որոնք անհրաժեշտ են երիտասարդներին՝ հասարակության մեջ պատշաճ կերպով ինտեգրվելու համար: Ընտանիքն ու դպրոցը երկուստեք հաճախ սկսում են կորցնել կողմնորոշումը՝ կանգնելով այնպիսի բարդ խնդիրների առաջ, ինչպիսիք են՝ գերտեղեկատվությունը և զանգվածային լրատվության միջոցների կողմից առաջարկվող այլընտրանքային մոդելները: Այդ տեսակետից գերխնդիր է դառնում երեխաների, ծնողների ու դպրոցների միջև գործարար ու նպաստավոր համագործակցության կառուցումը:

Դպրոց-ընտանիք ճիշտ փոխհարաբերությունները նպաստում են անհրաժեշտ գիտելիքների ձեռքբերմանը և անհատի արժեքային համակարգի ձևավորմանը: Դպրոց-ընտանիք համագործակցությունը ժամանակակից դպրոցում բնորոշվում է նաև մեկ այլ օբյեկտիվ պահանջներով ու անհրաժեշտությամբ:

Այն ենթադրում է .

1. ողջ հասարակության կրթադաստիարակչական մակարդակի բարձրացմանն ուղղված աշխատանքներ,
  2. ընտանիքի կրթական մայարդակի բարձրացմանն ուղղված աշխատանքներ, ընտանիքում դաստիարակչական աշխատանքների ու ձևերի շտկում,
  3. սովորողի ուսման, դաստիարակության հարցերում ընտանիքի, դպրոցի, հասարակության պատասխանատվության բարձրացում,
- Այսպիսով՝ դպրոց-ընտանիք համագործակցությունը մի գործընթաց է, որը չի ավարտվում ուսումնառության այս կամ այն տարում, այլ շարունակական է և ներգրավված կրթադաստիարակչական ամբողջական գործընթացի մեջ, և նրա ապահովումը՝ ժամանակակից պայմաններում դպրոցի, ընտանիքի, հասարակության զարգացման տեսանկյունից, կարևորագույն նպատակ է համարվում:

Դպրոցում ուսումնադաստիարակչական ճիշտ դրվածքի համար անպայման պետք է իմանալ, թե ինչպես է դաստիարակվում երեխան ընտանիքում, ինչպիսի՞ գործնական հմտություններով է առաջին անգամ եկել դպրոցական կոլեկտիվ, ինչու՞մն է կայանում երեխային շրջապատող մարդկանց դաստիարակչական ներգործությունների թույլ և ուժեղ կողմերը, համաձայնեցվում է արդյո՞ք ընտանեկան դաստիարակությունը դպրոցում տարվող դաստիարակության սկզբունքների ու մեթոդների հետ և նմանատիպ այլ հարցեր: Տարրական դպրոցի ուսուցչի և ծնողների հետ համագործակցությունը կարևոր նախադրյալ և մանկավարժական պայման է՝ ապահովելու համար երեխաների համակողմանի դաստիարակությունը և իրականացնելու դպրոցի կրթական նպատակները: Դպրոցի և ընտանիքի համագործակցությունն արդիական է, քանի որ երեխայի բազմակողմանի դաստիարակությունը պայմանավորված է միմյանց նկատմամբ երկկողմանի վերաբերմունքի բնույթով, որի հիմքում պետք է լինեն՝ վստահության, փոխադարձ հարգանքի, փոխօգնության, օժանդակության, համբերատարության և հանդուրժողականության սկզբունքները: Ընտանիք-դպրոց համագործակցության նպատակը երեխայի՝ ինքնորոշման, ինքնակառավարման, առօրյա կյանքի խոչընդոտների ու դժվարությունների հաղթահարման համար անհրաժեշտ կարողությունների ձևավորումն է: Պարզ է, որ այս խնդիրների լուծումը պահանջում է կոլեկտիվ ջանքեր, որոնք ցանկալի արդյունք կտան այն ժամանակ, երբ ընտանիքն իմանա, թե ինչ է անում դպրոցը, իսկ դպրոցն իմանա, թե ինչ պայմաններումն ինչպես է դաստիարակվում երեխան ընտանիքում:

Այդ է պատճառը, որ կրտսեր դպրոցի ուսուցիչները մշտական կապ են պահպանում ընտանիքների հետ: Նրանք երեխաների դաստիարակության մեջ հենվում են ընտանիքի վրա, համագործակցում ծնողների հետ, մշակում համատեղ ծրագրեր և գտնում դրանց իրականացման արդյունավետ եղանակներ:

Քննարկենք դպրոցականների ծնողների հետ աշխատելու առավել տարածված ձևերը՝

1. Համադպրոցական, դասարանական ծնողական ժողովները
2. Դպրոցականի տուն կատարվող այցերը

3. Աշխատանքը ծնողական ակտիվի հետ
4. Ծնողների մանկավարժական լուսավորությունը և այլն:

**1.1 Համադպրոցական ծնողական ժողովների նպատակները և խնդիրները:** Այս ժողովների ժամանակ հրավիրվում են դպրոցի բոլոր սովորողների ծնողները և քննարկվում են այնպիսի հարցեր, որոնք վերաբերվում են բոլորին և ունեն համադպրոցական նշանակություն /հաշվետվություններ, դասագրքերի վարձավճարներ, համագգեստներ և այլն/: Այստեղ առավել կարևոր է շեշտը դնել համադպրոցական հարցերի քննարկման, արտադասարանական աշխատանքների մեջ ծնողների ներգրավվածության վրա՝ հաշվի առնելով նրանց կարծիքն ու նրանց տալով ընտրության հնարավորություն /Էքսկուրսիաներ, շաբաթօրյակներ, միջանցքի կամ դահլիճի ձևավորում և այլն/: Որքան ծնողը շատ ժամանակ անցկացնի դպրոցում, այնքան սովորողը ծնողին անընդհատ դպրոցում տեսնելով՝ իրեն ավելի ոգևորված ու արժևորված կզգա:

**1.2 Դասարանական ժողովների նպատակները և խնդիրները.** Այս ժողովների ժամանակ հանդիպում են ուսումնական գործընթացի երկու կողմերը՝ մանկավարժներ և ծնողներ, որպեսզի քննարկեն և լսեն միմյանց երրորդ կողմի՝ սովորողների խնդիրները:

Ծնողական ժողովները կազմակերպվում են դասղեկների կողմից և հիմնականում դասարանում սովորողների առաջադիմությունը քննարկելու և ամփոփելու նպատակով: Որոշ ծնողներ ծանոթ լինելով իրենց երեխայի ցածր առաջադիմությանը, խուսափում են մասնակցել ծնողական ժողովներին, ինչը որ ինքնին շատ սխալ մոտեցում է: Երբեմն այդպիսի ծնողական ժողովները վերածվում են <<լավ>> և <<վատ>> գնահատականներ ունեցող սովորողներին գովելու կամ նախատելու գործընթացի, որն էլ իր հերթին շատ հաճախ ավարտվում է ծնողների դժգոհությամբ: Նման դեպքերում պետք է խուսափել և թույլ չտալ ներքոհիշյալ սխալները.

□ Համեմատել մի սովորողին մյուսի հետ



□ Բացասական գնահատական տալ ողջ դասարանին

□ Գերազնահատել որևէ առարկայի կարևորությունը

□ Նախատել որևէ ծնողի բոլորի ներկայությամբ

Լուրջ խնդիր է զարգացնել թե՛ ծնողի, թե՛ ուսուցչի ինքնագիտակցությունը, պատասխանատվությունը սովորողների նկատմամբ և որ ամենակարևոր ու պարտադիր պայմաններից մեկն է՝ կարողանան լավ ճանաչել իրենց երեխաներին:

Ծնողներն ու ուսուցիչները նույն սովորողների դաստիարակներն են և ունեն ընդհանուր նպատակներ: Հետևաբար, որպեսզի սովորողի կրթության կազմակերպումն ու առօրյան լինեն լիարժեք, իսկ դաստիարակությունն՝ առավել արդյունավետ, անհրաժեշտ պայման է ծնող-ուսուցիչ սերտ կապը և փոխադարձ համագործակցությունը: Դպրոցը սովորողին տալիս է գիտելիքներ և իրականության նկատմամբ դաստիարակում գիտակացական վերաբերմունք: Իսկ ընտանիքը ապահովում է կյանքի պրակտիկ փորձը: Ծնողական ժողովների կազմակերպումը դպրոց-ընտանիք համագործակցության ամենատարածված ձևն է: Ծնողական ժողովներն անց են կացվում ուսումնական տարվա սկզբին և ուսումնական քառորդի վերջին՝ դասարանում ուսումնադաստիարակչական աշխատանքի վիճակի և խնդիրների հետ ծնողներին ծանոթացնելու նպատակով: Այդ ժողովներում քննարկվում են դպրոցում և ընտանիքում երեխաների դաստիարակման կարևոր հարցերը: Հարկավոր է, որ դասվարը չսահմանափակվի միայն առաջադիմության արդյունքների և կարգապահության վիճակի մասին ինֆորմացիա տալով: Կարևոր է ծնողներին ծանոթացնել ընտանեկան դաստիարակության փորձի հետ, նրանց օգնել ավելի լավ իմանալու երեխաների դաստիարակության բարդ հարցերը:

1. Դպրոցականի տուն կատարվող այցերը: Այս ձևը դպրոցում աշակերտների ծնողների հետ անհատապես աշխատելու ամենատարածված և արդյունավետ ձևն է: Տուն այցելելու դեպքում դասվարը ծանոթանում է իր աշակերտի կյանքի պայմաններին, պատկերացում է կազմում աշակերտի բնավորության, նրա հետաքրքրությունների ու հակումների, մեծերի և փոքրերի հետ նրա փոխհարաբերությունների մասին: Կանոնավոր կերպով աշակերտների տները այցելելով՝ դասդեպ աշակերտների վերաբերյալ արժեքավոր նյութ է

կուտակում,ուսումնասիրում է երեխաների և ծնողների մեջ ստեղծված փոխհարաբերությունները,պարզում,թե աշակերտնորը տանը ինչպես են անցկացնում իրենց ազատ ժամանակը:Դրա հետ մեկտեղ նա հասնում է այն բանին,որ աշակերտների մեջ բարոյական անհրաժեշտ հատկություններ ձևավորելու գործում ծնողները դառնան դպրոցի մերձավոր օգնականները:

2. Ծնողների մանկավարժական լուսավորությունը: Ծնողները մանկավարժական գիտելիքներ են ձեռք բերում ոչ միայն ժողովների և կոնֆերանսների,զեկուցումների և դասախոսությունների ժամանակ,այլև

օգտվելով երեխաների դաստիարակությանը նվիրված գրականություններից: Վերջին տարիներին ստեղծվել է, այսպես կոչված ծնողական պարտադիր ուսուցումը, որի հիմնական նպատակը կայանում է գիտամեթոդական աշխատանքների անցկացումը և որն իր մեջ ներառում է տարրաբնույթ ձևերի հոգեբանամանկավարժական գիտելիքների հանրամատչելիության տարածումը ծնողների մեջ: Օրինակ, լայն տարածում է ստացել՝ «Երիտասարդ մայրերի դպրոցը», որտեղ մանկավարժական գիտելիքների հիմքում ընկած են այն կանայք, որոնք կամ ապագա մայրեր են կամ էլ ունեն դպրոցահասակ երեխաներ: Նրանք ուսումնասիրում են երեխաների ֆիզիկական զարգացման, սանիտարահիգիենիկ խնամքի մասին հարցեր, տիրապետում են նրանց խոսքի զարգացման մեթոդիկայի և այլն:

### **1.3 Որպեսզի ծնողական ժողովը լինի արդյունավետ և ծառայի իր նպատակին, անհրաժեշտ է այն կազմակերպել երեք փուլով.**

1-ին փուլ Նախապատրաստում

- o Ժողովի նպատակի ընտրություն
- o Մասնակիցների կազմի ընտրություն
- o Սովորողների առաջադիմության թերթիկի նախապատրաստում
- o Դասասենյակի ձևավորում
- o Իրազեկում

2-րդ փուլ Անցկացում

- o Դասարանի աշակերտների առաջադիմության վերլուծություն
- o Դասարանում տիրող սոցիալ-հոգեբանական մթնոլորտի ներկայացում
- o Հոգեբանա-մանկավարժական խորհրդատվություն
- o Կազմակերպչական աշխատանքների քննարկում

3-րդ փուլ Արդյունքների ամփոփում

- o Կատարել եզրակացություններ
- o Կայացնել որոշումներ
- o Ճշտել ծնողների կարծիքը ժողովի մասին՝ նախօրոք նախապատրաստելով հարցաթերթիկներ, ծնողների գնահատականների, առաջարկությունների, հարցերի վերաբերյալ: Ծնողական ժողովի արդյունքների մասին անհրաժեշտ է տեղեկացնել տնօրինությանը

Ժամանակակից դպրոցում, բացի վերը նշված համագործակցության ավանդական ձևերից, կիրառվում են նաև ոչ ավանդական ձևեր՝ թեմատիկ խորհրդատվություններ, ծնողական ընթերցումներ, ծնողական երեկոներ, ծնողական մրցույթներ, ծնողական թրեյնինգներ և այլն: Համագործակցության այս ձևերից յուրաքանչյուրն ունի իր նպատակը և որոշակի խնդիրներ, սակայն դրանք բոլորն էլ իրենց հերթին ունեն մեկ ընդհանուր նպատակ՝ ավելի լավ ճանաչել սեփական երեխային, ավելի շատ կիրառական գիտելիքներ ձեռք բերել երեխային ճիշտ դաստիարակելու ուղղությամբ, օգնել երեխային ինքնորոշվելու, փորձել հասկանալ նրա հոգեվիճակը, ավելի մոտ գտնվել նրա աշխարհին, հասկանալ նրա ներաշխարհը: Տեղեկատվական-հաղորդակցական տեխնոլոգիաների օրըստօրե զարգացումը մեծապես նպաստում է դպրոց-ընտանիք համագործակցության արդյունավետության բարձրացմանը: Ներկայումս ծնողները համակարգչի միջոցով կարող են տեղեկատվություն ստանալ իրենց երեխաների առաջադիմության մասին [dasar.am](http://dasar.am) կայքի միջոցով: Սա ևս ժամանակակից դպրոցի համագործակցության ձևերից է և ունի լայն կիրառություն: Այսպիսով, դպրոցի և ընտանիքի համագործակցությունը երկկողմանի երկարատև ու նպատակասլաց գործընթաց է, այն ունի մեկ նպատակ՝ երեխայի համակողմանի և ներդաշնակ զարգացում և դաստիարակություն, և պետք է կազմակերպվի պլանավորված ու համակարգված:

Դպրոցի ուսուցչի և ծնողների հետ համագործակցությունը կարևոր նախադրյալ ու մանկավարժական պայման է՝ ապահովելու համար երեխաների դաստիարակությունը և իրականացնելու դպրոցի կրթական նպատակները: Դպրոցի և ընտանիքի համագործակցությունն արդիական է, քանի որ երեխայի բազմակողմանի դաստիարակությունը պայմանավորված է միմյանց նկատմամբ երկկողմանի վերաբերմունքի բնույթով, որի հիմքում պետք է լինեն վստահության, փոխադարձ հարգանքի, փոխօգնության, օժանդակության, համբերատարության և հանդուրժողականության սկզբունքները:

Դպրոցի և ընտանիքի համագործակցության նպատակը երեխայի՝ ինքնորոշման, ինքնակառավարման, առօրյա կյանքի խոչընդոտների ու դժվարությունների հազթահարման համար անհրաժեշտ կարողությունների ձևավորումն է: <<Ես գրեթե չեմ լսել, - գրում է Ա.Ս. Մակարենկոն, - որ ծնողներն ասեն մենք պետք է դաստիարակենք, ինչու՝ է դպրոցը խանգարում:

Եվ չեմ էլ լսել, ոինչու ր մանկավարժն ասի, դպրոցը պետք է դաստիարակի, ինչու է ընտանիքի խանգարում: Ընդհակառակը, դպրոցը պահանջում է, որ ծնողները դաստիարակեն երեխաներին, իսկ ծնողներն ասե՞ք բանը սպասում են դպրոցից>>: Այս փոխադարձ պահանջները դեռևս ցավոք դիտվում են հատկապես տարրական դպրոցում: Սակայն պարզ է, որ այս խնդրի լուծումը պահանջում է կոլեկտիվ ջանքեր որոնք ցանկալի արդյունք կտան այն ժամանակ երբ ընտանիքն իմանա, թե ինչ է անում դպրոցը ,իսկ դպրոցն իմանա, թե ինչ պայմաններում և ինչպես է դաստիարակվում երեխան ընտանիքում: Նոր տնտեսվարման պայմաններում քաղաքական, սոցիալտնտեսական, հասարակական և մշակութային համապարփակ փոփոխություններով պայմանավորված հայ ընտանիքներում առավել նկատելի են դառնում սոցիալ-հոգեբանական տարբաբնույթ ճգնաժամային երևույթները, որոնք էապես խոչըդոտում են դպրոց- ընտանիք համագործակցության կայացմանը:

Ներկայումս տարրական դասարաններում որպես ընտանիքի հետ համագործակցության հիմնական միջոցները , կիրառվում են դասարանական ծնողական ժողովները և ծնողների անհատական խոհրդատվության տարբեր ձևերը: Ծնողական ժողովը ծնողների հետ աշխատանքի հիմնական ձևն է, որի միջոցով լուծվում են դասարանական կոլեկտիվի հիմնախնդիրները: Ծնողական ժողովների ժամանակ համագործակցության կայացման առումով էական նշանակություն ունի դասվարների հաղորդակցման ոճն իրենց աշակերտների ծնողների հետ, դասվարի մենախոսությունը պետք է իր տեղը գիջի ծնողների հետ երկխոսությունը առկա խնդիրների շուրջ,անկեղծ մտահոգությանը, որի ընթացքում երկու կողմերը միմյանց հետ փոխանակում են կարծիքներ, առաջարկներ, համատեղ որոնում երեխաների դաստիարակության արդյունավետ ուղիներ<sup>6</sup>:

Ծնողների խորհրդատվության ժամանակակից դպրոցի ու ընտանիքի համագործակցության ամենաարդիական և պահանջված եղանակն է: Ծնողների մեծամասնությունն ինքնակրթությանը համար ժամանակ չի ունենում և սովորաբար խորհրդատվության համար դիմում է հենց դպրոցին: Խորհրդակցության հիմնական նպատակը շնողների ձգտումն է ` ավելի խորը և օբյեկտիվ պատկերացում ունենալ իր երեխայի առաջադիմության, վառքագծի հետ կապված խնդիրների մասին, լսելու պրոֆեստիանալ մանկավարժի դիտարկումներն ու խորհուրդները և ըստ այդմ,

առավել որոշակիացնելու կամ շտկելու, վերակազմակերպելու սեփական դաստիարակչական հնարները:

- ❖ մանկավարժական փորձի փոխանակման համաժողովները,
- ❖ ծնողների հետ հարց ու պատասխանի երեկոները, դասախոսություններն ու զրույցները,
- ❖ դպրոցական կոլեկտիվի և ընտանիքի անդամների հանդիպումները
- ❖ կլոր սեղան-քննարկումներ
- ❖ բանավեճերը՝ տարբեր մասնագետների մասնակցությամբ:

## **ԳԼՈՒԽ 2: ՈՒՍՈՒՑԻՉ – ԾՆՈՂ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ԿԻՐԱՌՄԱՄԲ**

Ժամանակակից զարգացած տեխնիկական միջոցները լայն ու բազմազան շփման հնարավորություններ են ընձեռնում: Ծնորհիվ շուրջօրյա հասանելիության ապահովման, ծնողն ու ուսուցիչը օրվա յուրանքանչյուր վայրկյան հասանելի են միմյանց համար, որն էլ շատ կարևոր գործոն է և ունի մեծ նշանակություն ուսուցիչ-ծնող փոխաարձ համագործակցության վրա: Բազմազան ու բազմաֆունկցիոնալ են առցանց հարթակները, որտեղ ազատ կերպով կարող են շփվել ուսուցիչները, ծնողներն ու սովորողները: Նմանատիպ հարթակներում կարելի է քննարկել ամեն ինչ: Նման շփումներն ու համագործակցություններն ունեն իրենց առավելությունները: Օրինակ՝ եթե սովորողը հետ է մնում կամ ինչ-որ խնդիր է առաջացել, չի կարելի սպասել այնքան մինչև ծնողն ինքը կմոտենա, կամ այդ մասին բարձրաձայնել միայն որոշ ժամանակ անց՝ ժողովի ժամանակ: Ուսուցիչը պետք է նմանատիպ խնդիրների դեպքում կապ հաստատի ծնողի հետ անմիջապես. լինի դա հեռախոսով, սոցիալական ցանցի միջոցով, թե էլեկտրոնային փոստով: Սովորողն հաջողության կհասնի միայն այն դեպքում, երբ ճիշտ ժամանակին, փոխադարձ համագործակցելով իրեն կուղղորդեն և՛ ծնողը, և՛ ուսուցիչը միաժամանակ:

Ճիշտ է, ժամանակակից ծնողներն ունեն որոշ գիտելիքներ e-mail, viber, whatsapp, messenger ծրագրերի, facebook, telegram, instagram, twitter և այլ սոցիալական ցանցերի մասին, սակայն

առաջարկում եմ գրույցներ միջոցով անընդհատ թարմացնել ծնողների գիտելիքները ժամանակակից հաղորդակցման գործիքների, դրանց ընձեռնած հնարավորությունների ու արդյունավետության մասին: Ես որպես ինֆորմատիկայի ուսուցչուհի, այն հարթակում, որտեղ ծնողների խումբ կա ստեղծված, կտեղադրեմ օրինակ՝ էլեկտրոնային փոստի մանրամասների մասին պատմող հղումը՝ <http://en.wikipedia.org/wiki/Email/>, ծնողների գիտելիքները թարմացնելու նպատակով:

Ուսուցիչը պետք է լինի պոզիտիվ, առանց բացառությունների, պետք է յուրաքանչյուր սովորողի ծնողին՝ օգտվելով վերոհիշյալ ծրագրերից, ուղարկի տեղեկատվություն. օրինակ՝ ի՞նչ զարմանալի կամ գովելի բան է արել երեխան դասի ժամանակ: Ամենափոքրիկ բանն անգամ կարող է մեծ փոփոխություն մտցնել: Ամենափոքրիկ գովասանքն անգամ մեծ ոգևորություն և պատասխանատվություն է առաջացնում թե՛ ծնողի, և՛ թե սովորողի մոտ: Այս կապն է, որ հանդիսանում է ուսուցման կազմակերպման բարելավման շարունակական ֆակտոր: Ժամանակակից զարգացած տեխնոլոգիական միջոցներով հաղորդակցումը խնայում է ուսուցչի և ծնողի համար և՛ ժամանակը, և՛ տարածությունը: Եթե ծնողը ժամանակի սղության պատճառով չի կարողանում հաճախել դպրոց, ապա նման ծնողի հետ ուսուցիչը պարտադիր պետք է անընդհատ կապի մեջ լինի, էլեկտրոնային նամակների տեսքով անհատական տեղեկատվություն հաղորդի երեխայի մասին: Խնայելով ժամանակը և տարածությունը, կարելի է ծնողական ժողով հրավիրելուց առաջ որևէ սոցիալական հարթակում քննարկել ծնողների հետ ժողովի թեման, նպատակները, դրա կարևորությունն ու հրատապությունը:

Նման հարթակներում ուսուցիչը կարող է տեղադրել որևէ բաց դասի տեսագրություն, որի մեջ յուրաքանչյուր ծնող կարող է տեսնել, թե ինչպե՞ս է իր երեխան իրեն դրսևորում դասի ժամանակ: Կարելի է նաև այդ նույն դասի տեսանյութը քննարկել նույն հարթակում և կատարել եզրակացություններ: Կարելի է նաև ծնողների համաձայնությամբ դասի տեսագրությունը տեղադրել համացանցում:

Առաջարկում եմ, որ յուրաքանչյուր ուսուցիչ ստեղծի իր առարկայի թեմաների վերաբերյալ բլոգ, որը կվարի դասերից հետո: Սովորողներն հետաքրքրված են բլոգներով, քանի որ սրանք նորույթ են և տալիս են ինքնաարտահայտման հնարավորություն: Բլոգավարությունը ուսուցման մեջ կարելի է կիրառել որպես շարժառիթ: Բլոգը պետք է հասանելի լինի սովորողներին և նրանց ծնողներին: Բլոգավարը շարունակ մշակում և հրապարակում է նյութեր, առաջադրանքներ, իսկ սովորողները՝ տվյալ նյութի վերաբերյալ լուծումներ ու

մեկնաբանություններ: Նմանատիպ հաղորդակցման առավելությունն այն է, որ բլոգների վարման ընթացքում ծնողները սկսում են ծանոթանալ և տիրապետել սովորողների ուսումնական նյութերին,ինչն էլ իր հերթին կբարձրացնի տնային առաջադրանքները կատարելիս ծնողի օգնության արդյունավետությունը: Իսկ սովորողները մեկնաբանության համար նյութ որոնելով՝ կծանոթանան և կուսումնասիրեն տարբեր նյութեր, տեսություններ ու գաղափարներ, որոնք էլ նրանց մոտ կգարգացնեն վերլուծելու հմտություններ: Բլոգավարությունը շատ հարմար գործիք է այլընտրանքային ուսուցում կազմակերպելու համար:

Եվս մեկ առաջարկ:Որպեսզի ուսուցիչն ունենա իր ծնողների կոնտակտային տվյալները,նրանց հետ անընդհատ կապի մեջ լինելու համար և հարցումների վրա շատ ժամանակ չծախսի, կարող է նախապես պատրաստել հարցաթերթիկ և դրա հղումը ուղարկել որևէ հարթակում ստեղծված ծնողների խմբին:

Նախկինում ծնողները փորձում էին հեռու պահել իրենց երեխային փողոցից ու դրա վատ ազդեցությունից:Այսօր երեխան գտնվելով տանը՝ իբրև ավելի ապահով տարածքում,կարող է կանգնել ավելի լուրջ խնդիրների առաջ՝ հայտնվելով <<համացացային փողոցներում>>: Անընդհատ համացանցում և հեռուստատեսությամբ խոսվում է դեռահասներին ինքնասպանության հասցնող խաղերի, թրաֆիկինգի և այլ անառողջ երևույթների շուրջ, որոնք որ այսօր էլ շատ արդիական են: Անհրաժեշտ է, որ ուսուցիչը զարգացնի սեփական գիտելիքները և զուգահեռաբար դրանք փոխանցի սովորողների ծնողներին՝ կարևորելով դրանց լրջությունն ու վտանգավորությունը: Այսօր գոյություն ունեն այնպիսի ծրագրեր,որոնք սահմանափակում են սովորողի մուտքը համացանց:Կարևոր է, որ ծնողների հետ անընդհատ կազմակերպվեն քննարկումներ, հրավիրվեն մասնագետներ, ովքեր որ կկարողանան սպառիչ պատասան տալ ուսուցիչների և ծնողների մոտ առաջացած հարցերին: Նմանատիպ վտանգավոր դեպքերից կարելի է խուսափել միայն համատեղ գործելով և վերահսկողությունը խստացնելով թե՛ դպրոցում, թե՛ տանը:



## Ե Ձ Ր Ա Կ Ա Ց ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

Այսպիսով՝ դաստիարակության հարցում ծնողների և դասավարների ցանկությունները համընկնում են և առավել արդյունավետ կլինի եթե.

- ❖ ծնողները պարբերաբար և անմիջականորեն շփվեն դասավարի հետ, այլ ոչ թե՝ ժողովից ժողով և միայն երեխայի օրագրում արված նշումներից տեղեկանան նրա ուսումնադաստիարակչական առօրյաի մասին,
- ❖ դասավարը դասարանում առկա բոլոր դժվարությունների մասին տեղեկացնի ծնողներին, որպեսզի նրանք էլ այդ խնդիրներին տանը հաստուկ ուշադրություն դարձեն,
- ❖ ծնողները երեխայի ցանկացած դաստիարակչական խնդրի լուծումն ընտրեն դասավարի խորհուրդները լսելուց հետո, , որպեսզի դասավարն իր հերթին այդ խնդրի լուծմամբ զբաղվի ուսուցման գործընթացում,
- ❖ դասավարը հաղորդակցվի ծնողների հետ, այցելի նրանվ տուն՝ ծանոթանալու երեխայի ընտանեկան պայմաններին, ընտանիքում տիրող մթնոլորտին և միջանձնային փոխհարաբերություններին
- ❖ դասավարը ծնողների հետ անհատական զրույցների ժամանակ բացի երեխաների վարքի կամ առաջադիմության մասին հաշվետվությունից ,նրանց հաղորդի հոգեբանական և մանկավարժական բնույթի խորհուրդները:

## ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

- 1) Խոջոյան Լ. ընտանիք-դպրոց համագործակցություն, նախաշավիղ, 2017, N1 ,էջ 56-61,
- 2) Սարոյան Վ. մեծահասակների հետ համագործակցությունը որպէս ապագա դպրոցականի անձի ձևավորման պայման, նախաշավիղ, N 2, 2010 , էջ26-32
- 3) Ջանիկյան Ս. դպրոցի- ընտանիքի սոցիալական համագործակցության ժամանակակից խնդիրները կրտսեր դպրոցականների գործընթացում, նախաշավիղ, N 7 , 2010 , էջ 46-51
- 4) Կոզանովա, Տ. Ընտանիքի դերը առողջության մեջ հաշմանդամություն ունեցող երեխաների սոցիալիզացիայի գործում// «Գիտության եւ կրթության արդի հի

### Համացանցային կայքեր

1. <https://hy.wikipedia.org/wiki/%D4%B4%D5%A1%D5%BD%D5%BF%D5%AB%D5%A1%D6%80%D5%A1%D5%AF%D5%B8%D6%82%D5%A9%D5%B5%D5%B8%D6%82%D5%B6>
2. <http://www.usum.org/load/49-1-0-736>
3. [https://studbooks.net/32067/pedagogika/tsel\\_vospitaniya](https://studbooks.net/32067/pedagogika/tsel_vospitaniya)
4. <http://www.y-su.am/files/1-1511355539-.pdf>
5. [http://tert.nla.am/archive/NLA%20AMSAGIR/mxitargosh/2019\(1\).pdf](http://tert.nla.am/archive/NLA%20AMSAGIR/mxitargosh/2019(1).pdf)



